

DG Edukacja i Kultura
Program „Uczenie się przez całe życie”
Leonardo da Vinci

Community Head Injury Service, Aylesbury, UK

www.leonardo.org.pl

www.leonardo.org.uk

www.leonardodavinci.nl

Dr. Andy Tyerman

Consultant Clinical Neuropsychologist / Head of Service

andy.tyerman@buckspct.nhs.uk

Tłumaczenie z języka angielskiego dr. Marcin Leśniak

Rehabilitacja Środowiskowa w Neurologii – Program Edukacyjny

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci

Prezentowane materiały edukacyjne powstały w ramach projektu realizowanego z funduszy europejskich w ramach programu Leonardo da Vinci pt. Rehabilitacja Środowiskowa w Neurologii – Program Edukacyjny w latach 2008-2010

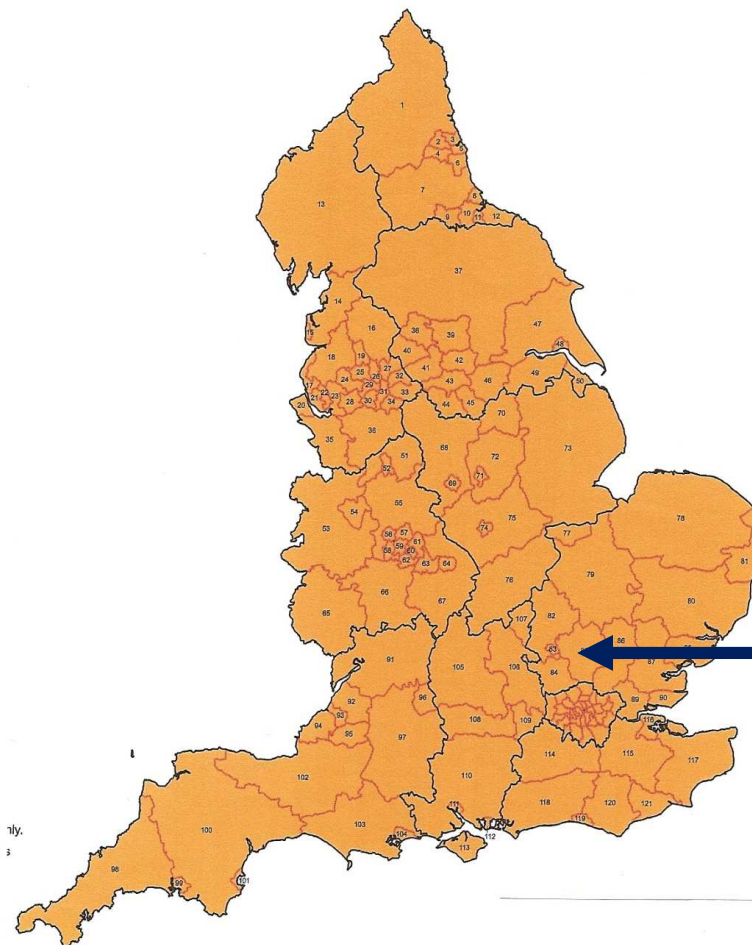

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Aylesbury, Buckinghamshire

Aylesbury

Rehabilitacja Środowiskowa w Neurologii – Program Edukacyjny

www.leonardo.org.pl www.leonardo.org.uk www.leonardodavinci.nl

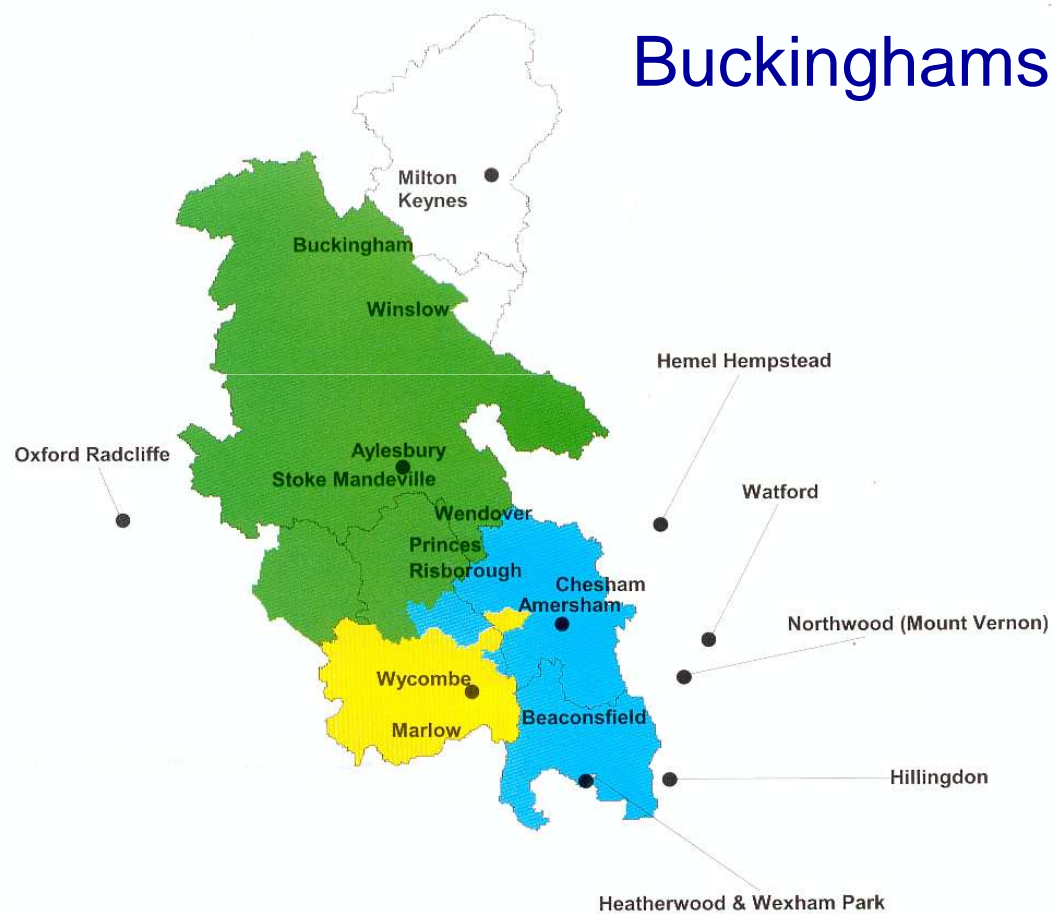

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Buckinghamshire PCT

Rehabilitacja Środowiskowa w Neurologii – Program Edukacyjny

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

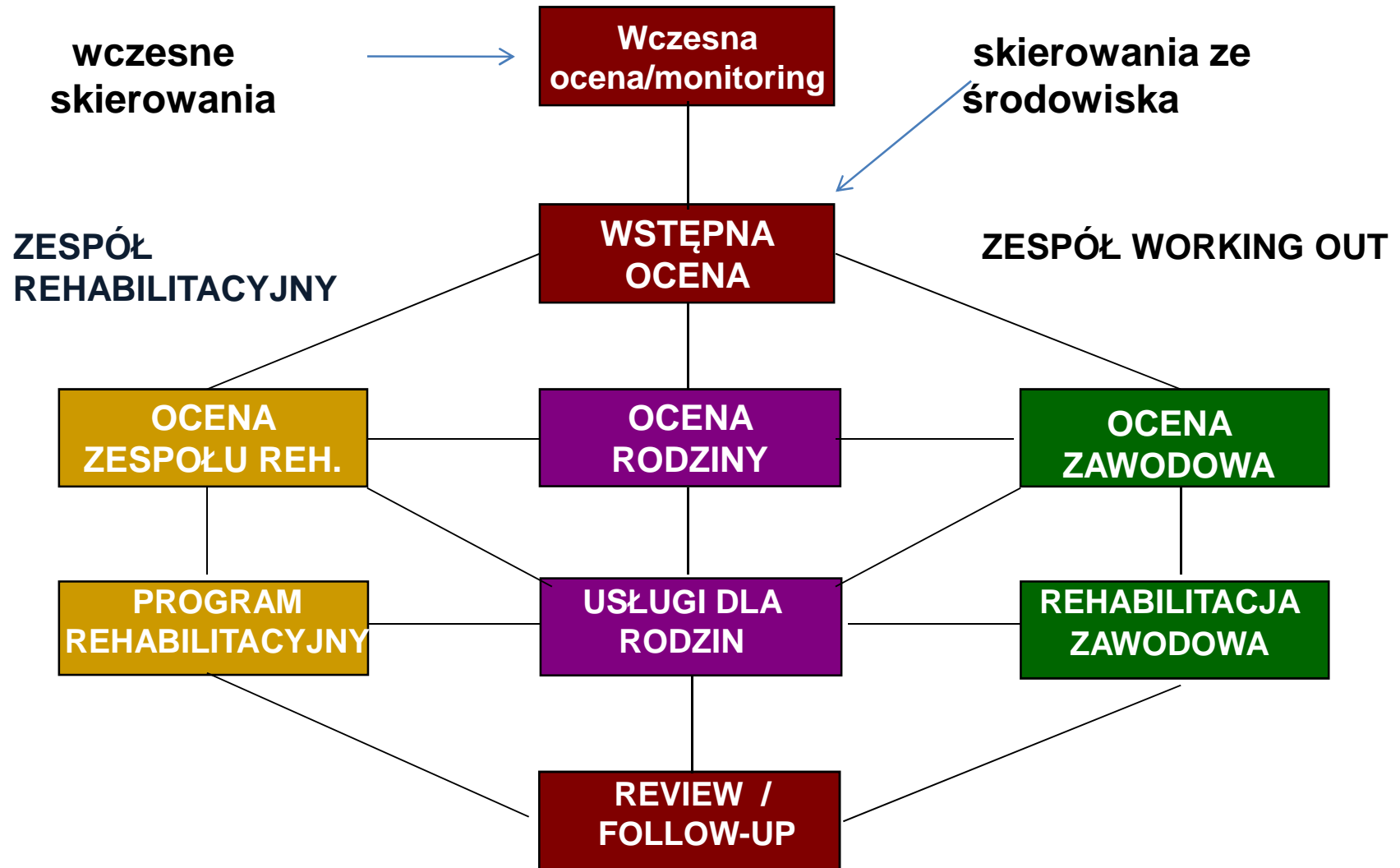
Community Head Injury Service (CHIS)

Aylesbury, UK

Istnieje aby:

- Umożliwić osobom z uszk. mózgu osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu niezależności i uczestnictwa.
- Ułatwiać i wspierać długotrwałe dostosowanie się w wymiarze osobistym, rodzinnym i zawodowym.

Community Head Injury Service, Aylesbury

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Zespół rehabilitacyjny CHIS Cele:

- Dostarczyć informację, poradę i wsparcie osobom z uszk. mózgu i ich rodzinom.
- Ocenić potrzeby rehabilitacyjne, potrzeby związane z opieką i zakwaterowaniem.
- Zapewnić program rehabilitacji promujący niezależność, uczestnictwo i długotrwałe przystosowanie.
- Ułatwić odzyskiwanie optymalnej jakości życia klientów i ich rodzin.

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

CHIS Ocena wstępna

- Prezentacje i wyjaśnienia
- Schemat wywiadu podstawowego (osoba/rodzina)
- Trudności związane z uszkodzeniem mózgu (osoba i rodzina)
- Head Injury Semantic Differential III (person & family)
- Skala lęku i depresji (osoba)
- Przesiewowa ocena rodziny (rodzina)
- Podsumowanie i dyskusja
- Opinia, wyjaśnianie
- Zalecenie i uzgodnienie planu oceny

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

CHIS Ocena zespołu rehabilitacyjnego

- Medyczna
- Neuropsychologiczna
- Pielęgniarska
- Zajęciowa
- Fizjoterapeutyczna
- Logopedyczna

- Potrzeb związanych z opieką
- Potrzeb rodziny

DG Edukacja i Kultura

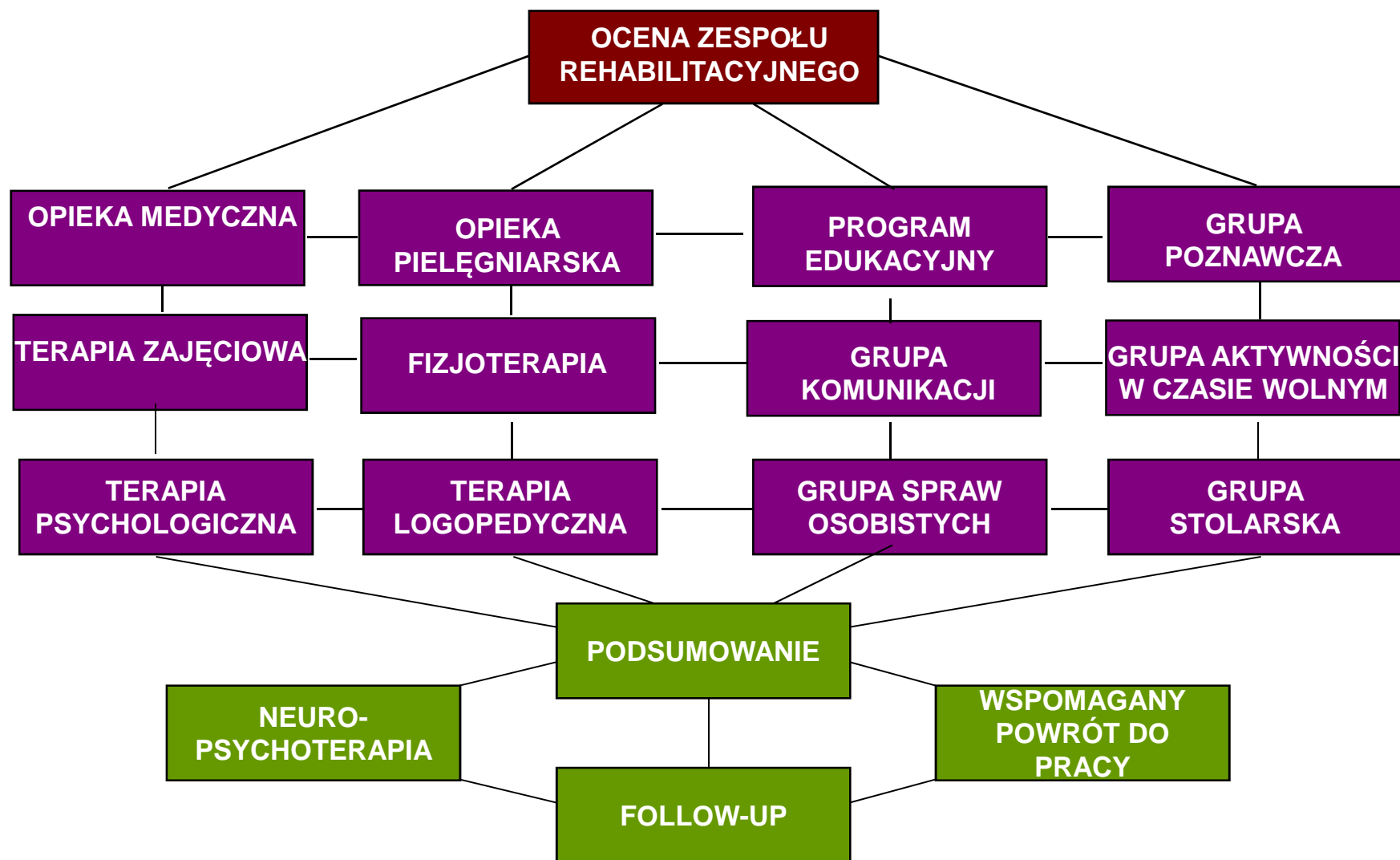
Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

CHIS Info zwrotna z oceny / Planowanie

- De-briefing klienta i rodziny
- Nawiązanie do okoliczności choroby
- Wyjaśnienie uzasadnienia dla wyników testowych
- Przekazanie info zwr. o wynikach testowych (e.g. NP, OT, PT, SaLT)
- Powiązanie z danymi z wywiadu z klientem i rodziną
- Wyjaśnienie spraw związanych ze zdrowieniem – w przeszłości i teraz
- Omówienie konsekwencji krótkoterminowych (? długoterminowych)
- Nawiązanie do potrzeb i priorytetów klienta i rodziny
- Zalecenie/uzgodnienie ogólnego planu rehabilitacji
- Ustalenie celów z „key worker” oraz terapeutą

Program Zespołu Rehabilitacyjnego CHIS

Program „Uczenie się przez całe życie”
Leonardo da Vinci

Program edukacyjny – uszkodzenie mózgu (15 X 2 h tygodniowych sesji)

- Podniesienie świadomości nt. natury i efektów choroby :

1. Funkcje mózgowe/uszk.	2. Nieprawność fizyczna
3. Deficyty sensoryczne	4. Trudności poznawcze - ogólnie
5. Zaburzenia wykonawcze	6. Trudności komunikacyjne
7. Zaburzenia zachowania	8. Zaburzenia emocjonalne
9. Przystosowanie zawodowe	10. Kwestie społeczne/odpoczynek
10. Przystosowanie osobiste	12. Przystosowanie rodzinne
13/14. Przykłady video	15. Usługi dla osób z uszk. mózgu

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Grupa rehabilitacji poznawczej

(10 x tygodniowe 2 h sesje)

- Edukacja klientów odnośnie ich trudności poznawczych i sposobów radzenia sobie :
  - Uwaga, pamięć, funkcje wykonawcze
- Zapewnienie wspomagającego otoczenia dla klientów :
  - Dzielenie się strategiami radzenia sobie
  - Ćwiczenie i poprawianie zdolności komunikacji w grupie
- Podkreślenie indywidualnych potrzeb rehabilitacyjnych i długotrwałego wsparcia

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Grupa komunikacji

(6 x tygodniowe 2 h sesje)

- Zwiększenie wiedzy klientów na temat ich trudności komunikacyjnych – sesje dotyczące:
  - Komunikacji, trudności komunikacyjnych, zdolności społecznych i interakcji grupowych
- Zapewnienie wspierającego otoczenia, w którym klienci mogą rozwinąć nowe zdolności i strategie
- Ułatwianie korzystania z nowych umiejętności w określonych obszarach poza grupą

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Grupa – czas wolny

(5 x 1.5 hr. tygodniowe sesje)

- Umożliwienie klientom zrozumienia pożytków z uczestnictwa w aktywnościach w czasie wolnym.
- Ułatwianie klientom poszukiwanie możliwości spędzania czasu wolnego zgodnie z indywidualnymi potrzebami.
  - np. poszukiwanie nowych zainteresowań, planowanie czasu wolnego, pokonywanie przeszkód.
- Identyfikacja tych możliwości spędzania czasu wolnego, z których klienci mogą korzystać po zakończeniu grupy
  - Sesje indywidualne/wolontariat

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Grupa ds. osobistych

(12 x 1.5 hr. tygodniowe sesje)

- Zapewnienie członkom grupy możliwości ekspresji uczuć, frustracji i niepokojów dot. choroby i jej konsekwencji
  - związanych z nimi i/lub rodziną/przyjaciółmi
- Ułatwienie i wsparcie w zrozumieniu i radzeniu sobie ze zmianami behawioralnymi i emocjonalnymi.
  - Tematy zaplanowane, inne- zaproponowane przez członków grupy

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Grupa stolarska

(Tygodniowe 2.5 h sesje warsztatowe)

- Wykorzystanie praktycznych, funkcjonalnych zadań do oceny i poprawy funkcji fizycznych /poznawczych.
- Zapewnienie bezpiecznego i wspierającego otoczenia, w którym klient może :
  - rozwinąć istniejące zdolności i nauczyć się nowych.
  - doświadczyć poczucia sukcesu po zakończeniu projektu, co pomaga odbudować pewność siebie

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Wspierany powrót do pracy

- Rozwój umiejętności/zachowań potrzebnych w pracy
- Nawyki przydatne w pracy (czas, transport)
- Poprawianie uwagi, tolerancji, wytrzymałości
- Rozszerzanie strategii radzenia sobie w miejscu pracy
- Praca na materiale analogicznym do tego z miejsca pracy
- Porady dla klienta/rodziny + lekarz
- + Konsultacje - pracodawca, doradca ds. zatrudnienia osoby niepełnosprawnej co do wsparcia zatrudnienia
- Stworzenie wspólnego planu powrotu do pracy

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Długoterminowa neuropsychoterapia

- Przegląd historii życia, planów i aspiracji
- Klaryfikowanie wiedzy nt. specyfiki uszkodzenia mózgu i jego efektów
- Wyjaśnienie procesu zdrowienia i przystosowania
- Ocena zmian w osobowości, życiu i związkach z ludźmi

- Rewidowanie oczekiwań i planów krótkoterminowych
- Pogodzenie koncepcji siebie sprzed i po uszkodzeniu
- Odbudowa „nowego” siebie i planów życiowych
- Wprowadzanie planu i odbudowa związków

DG Edukacja i Kultura

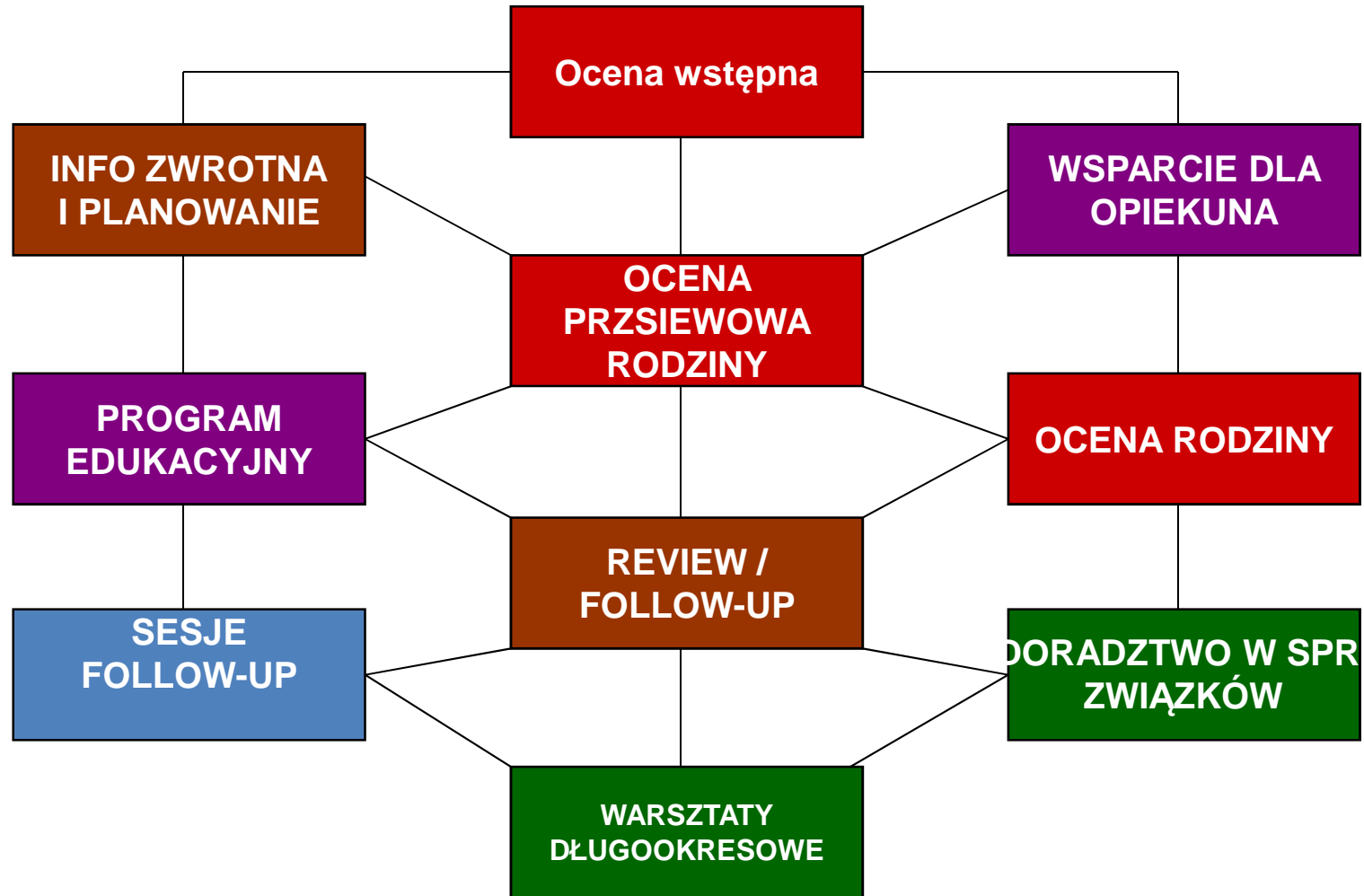
Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

CHIS usługi dla rodziny - Cele

- Podwyższyć świadomość specyfiki i efektów uszkodzenia mózgu.
- Zapewnić informacje i porady co do radzenia sobie.
- Ułatwić i promować pozytywnych metod radzenia sobie i przystosowania (rodzina/znajomi).

CHIS: Praca z rodziną

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Program edukacji krewnych (12X2 h.– miesięcznie)

- Podniesienie świadomości nt natury i efektów choroby :
  1. Funkcje mózgowe/uszk.
  2. Nieprawność fizyczna
  3. Deficyty sensoryczne
  4. Trudności poznawcze - ogólnie
  5. Zaburzenia wykonawcze
  6. Trudności komunikacyjne
  7. zaburzenia zachowania
  8. Zaburzenia emocjonalne
  9. Przystosowanie zawodowe
  10. Przystosowanie osobiste
  11. Przystosowanie rodzinne
  12. Usługi dla osób z uszk mózgu

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

CHIS

Warsztat – roczny follow-up dla rodzin

sprawy długoterminowe :

- Zmiana ról i zależność
- Życie samodzielne
- Zbalansowanie potrzeb rodziny
- Podejmowanie ryzyka vs. bezpieczeństwo
- Izolacja społeczna
- Zmiany w relacjach rodzinnych
- Seksualność
- Przyszłość

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Doradztwo w sprawach opieki/relacji

- Pierwszoplanowy opiekun (rodzic/partner)
- Pozostali członkowie rodziny (np. rodzeństwo, dzieci)
- Nowi partnerzy

- Sami rodzice
- Klient i rodzice (? i rodzeństwo)

- Poradnictwo dla par
- Poradnictwo seksuologiczne

DG Edukacja i Kultura

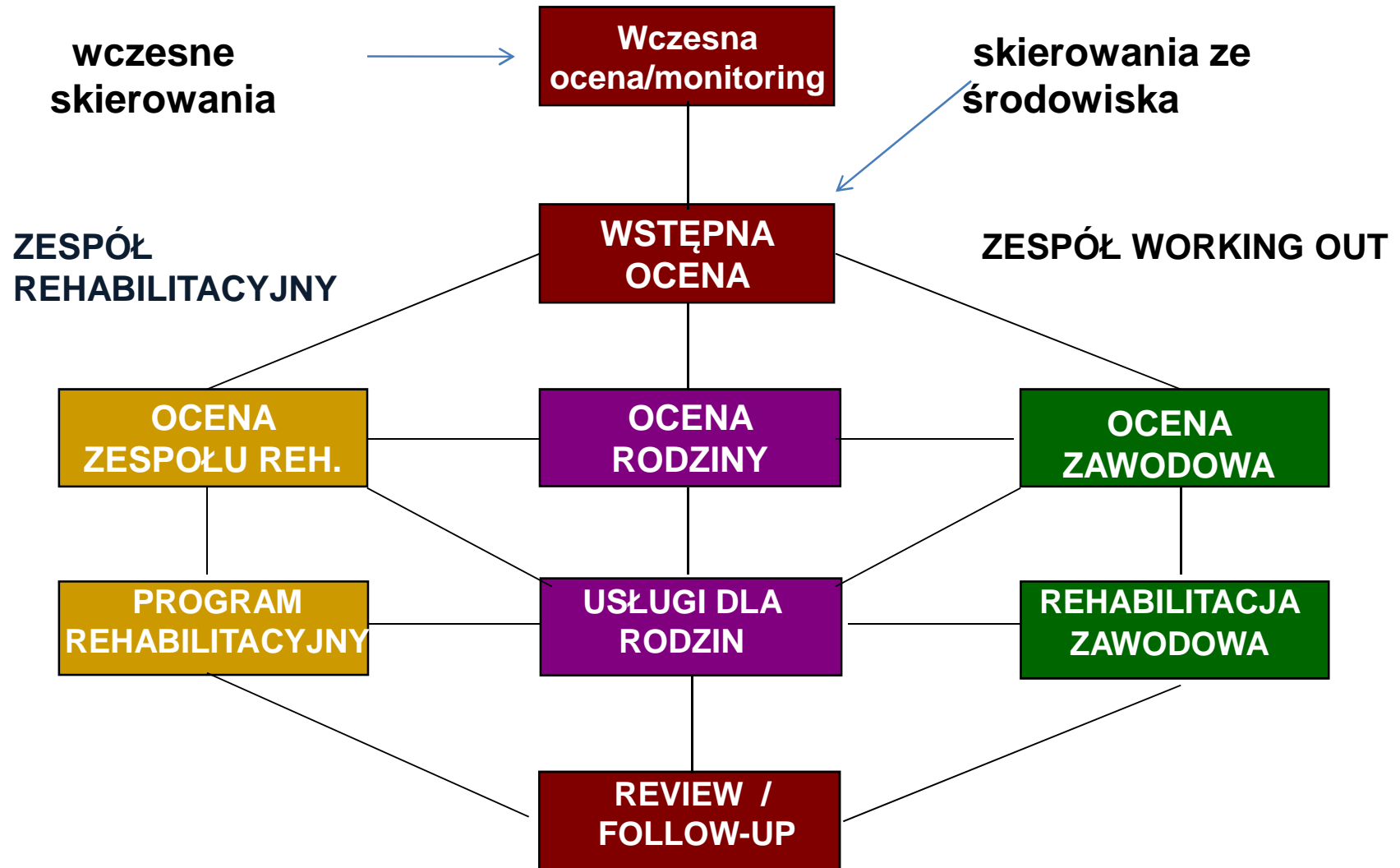
Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

Opcje Oceny rodziny

- Ocena przesiewowa
- Family Background Questionnaire
- Family Impact Questionnaire
- Aylesbury Family Roles Questionnaire II
- Head Injury Family Semantic Differential II
- Family Assessment Device (rodzice) OR
- Golombok Rust Inventory of Marital State, and
- Personal Assessment of Intimacy in Relationships

Community Head Injury Service, Aylesbury

DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

Leonardo da Vinci

CHIS – further information:

Tyerman A & King NS (eds.) (2008).

Psychological approaches to rehabilitation after traumatic brain Injury: Oxford: BPS Blackwell.

4. Community rehabilitation (Tyerman A & King NS)
13. Facilitating psychological adjustment (Tyerman A)
15. Vocational rehabilitation programmes (Tyerman A, Tyerman R & Viney P)
18. Working with families: a community service example (Tyerman A & Barton S)